

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	10 kor.
Hegyedévre	4 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 kor.
Hegyedévre	4 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 4.

A szerkesztőség kőszírok visszaszállítását
vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 9.

Gyermekkiállításokat.

Alig van ország Európában, melyben a gyermekhalandóság annyi áldozatot szedne évenként, mint Magyarország. Különösen az öt éven aluli gyermekek közül több mint 60% pusztul el évenként különösen a nagy alföldön, ahol a magyarság legmagyarabb és aránylag véve leggazdagabb.

Ennek a csapásnak okai eléggé ismeretesek. A községekben az intelligencia hiánya nagy baj, még nagyobb csapás a képzett szülésznek és orvosok hiánya. Az anyák nem tudják a gyermek baját felismerni és sokan még az egészséges gyermekből is betegét csinálnak vagy veszedelmes hanyagsággal vagy még veszedelmesebb kényeztető kezeléssel. Arról meg éppen alig lehet szó, hogy a veszélyes lefolyású és kimenetelű betegségekből a gyermekeket ki tudják hozni.

A hatóságok közönye meg éppen megdöbbentő. Az orvosokat szekirozni, meggyanusítani, sőt üldözni, oh ahhoz jegyzők és szolgabírák sokszor nagyon jól értenek. De hogy a szegény épügy mint a gazdag, rendszeres orvosi keze-

lésben részesüljön, ahhoz már ritkábban járulnak hozzá a maguk szűklátókörűsége és önző tudatlansága miatt.

A lelkészek hiába figyelmeztik a szülőket, hogy gyermekeik életeért és egészségéért felelősek. A tudatlan köznépek jobban imponál a hatósági szigor és indokolt kéréllhetlenség még a vallás törvényeinél is, mert elvégre Istennél van bocsánat, de az emberi törvényenél nem szabad kivételeket tenni.

Köztudomású tény, hogy a római katolikus magyarság után a zsidóság az, mely a gyermekápolásra legtöbb gondot fordít. A zsidó az utolsó fillérét is odaadja gyógyszerért és nem panaszkodik soha, hogy sok a gyermeke. Legsiralmasabb a viszony a ruthéneknél, a szerbeknél és a — református magyaroknál, mely utóbbiaknál egyes megyékben a két gyermekrendszer gyalázatos büne kétségbeesítően el van terjedve.

Nem mondhatunk sok örvendeteset az erdélyi románságról. Egész vidékek vannak képzett bábák és orvosok nélkül. A nép táplálkozási és lakásvizonyai türehtelenül rosszak. Ruházkodásuk valószínűleg provokálja a legkülönbözőbb betegségeket. És mintegy csodaként, a román gyermek, igazán mint az erdőn a gomba, nemcsak megé, hanem szépen felé és tele étellel és erővel. A mely

vidékeken nincs elterjedve az alkoholizmus, egy családból átlag 7—8 gyermek kerül ki, sőt a havasi pásztorok között nem egy van, aki 12—13 fiuval dicseri az Urat, mert a román ember szintén végtelenül szereti a gyermekeit, úgy hogy ha mégis közöttük is igen nagy a gyermekhalandóság, annak csakis a tudatlanság, meg a falusi kuruzslók okai.

A román közművelődési egyesület a napokban Apoldon gyermekkiállítást rendezett és a legjobban ápoli és legegészségesebb gyermekek szülei jutalmat nyertek, hogy ezáltal mások is felbuzduljanak. Ez az első gyermekkiállítás Magyarországon.

Nem tagadhatjuk meg ettől az eszmétől elismerésünket és szeretnők, ha ilyen gyermekkiállításokat minden vármegyében rendeznének.

Első tekintetre a dolog csekély jelentőségűnek, sőt némelyek előtt még nevetségesnek látszik. Aki azonban meggondolja azt, hogy már a dolog a maga szokatlanságánál fogva nagyon alkalmas a köznépek figyelmét a gyermekápolás ügyére irányozni, — aki tudja, hogy az ilyen jutalmak mily jótékonyan szoktak hatni a népre, — az korántsem fog a gyermekkiállítások felett mosolylyal napirendre térni.

És ha van megyéje az országnak,

„TISZÁNTÚL” TÁROZÁJA.

Dalok.

Ha fáj szived . . .

Ha szived és a lelked vérzik
Ne mondd el az embereknek,
Fahábok ők, kik ezt nem értik
S csak kikacagnak, kinevetnek.

Menj bánatoddal a vadonba
Méséld el tengernek, viharnak
S meglásd nem fognak kinevetni:
Megértnek és — megsiratnak.

Virág és dal.

Nem az a legszebb virág,
Mely nagy kevélyen pompás kertbe nyit,
De melyik bűvössé teszi
A lombos erdők árnyas rejtekeit.

Nem az a legszebb dalunk,
Mely égre törve láng szavakra gyul,
De melyik szívünk rejteken
Zokog fel nagy-nagy csendbe, szótlánul . . .

Valahol a . . .

Valahol a faluvégen
Vig muzsika járja.
Valahol a faluvégen
Most esküszik hófehérben
Kerekes Borbála . . .

Valakit a faluvégen
Megölt a nagy szegény.
Egyszerű fakoporsóba
Halva fekszik Bogár Jóska
Talpig feketében . . .

Siliga Ferenc.

Ristori életéből.*

Irta: Némethy Gyula.

A nem rég elhunyt Ristori Adél kétségkívül egyike volt e letűnt század legnagyobb

* Le marbre de Memnon sentait, bien qu'il fut
Pierre,

Mais son âme, ô soleil! n'était, que ta chaleur;
Nous pleurons, mais, avant de mouiller la paupière,
Les larmes de nos yeux ont coulé de ton cœur.
27. juillet 1855.

A. De Lamartine.

tragikáinak ha ugyan nem volt egyáltalán a legelső közöttük. Nagyságát jellemzi, hogy játéka hatalmas realizmusával — a század derekán! — messze megelőzte korát is kortársait, úgy hogy, bár időrendben Rachel és Wolter között foglal helyett, feltogás, irány dolgában Wolter mögötte áll, s Ristori valószínűleg előfutása Duse-nek, ha ugyan nem az a tragédiában, ami ez utóbbi a modern dráma terén.* Nem kisebb jelentőséggel bír művészetének értékelésénél az a körülmény, hogy bár nem egyszerre hódította meg, hanem lassanként, a saját nagyságai iránt annyira elfogult francia közönséget; de teljesen, végérvényesen meghódította, úgy hogy Rachel veresége vele szemben tökéletes volt.

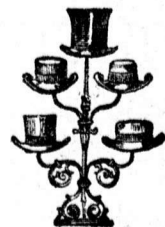
Az első előadások nem hoztak neki nagy sikert olvassuk az Annates 1906. okt. 21-iki számában. »A kritika nem csinált titkot belőle hogy a közönség jobbra számított. Azonban lassacskán hozzászórtak a nagy olasz tragika játékaához s a vége az lett, hogy minden kriti-

* Dora Duncker a »Das XIX Jahrhundert in Wort u. Bild II. kötete 340. l. Berlin—Wien. Deutsche Verlagsanstalt.

PFAFF KÁLMÁN

ajánl megbízható minőségű kalap különlegességeket izléses új formákban

Szigoruan szabott árak mellett.

melyben a gyermekápolás kívánni valót hagy hátra, ugy e tekintetben első helyen bizonyára Bihar megye áll.

A múlt évben fellármáztam a sajtót a biharmegyei románság végtelen nyomorának sötét képeivel és jövőre sincs szándékomban hallgatni erről a dologról, már csak azért sem, mert a szociáldemokrata sajtó minden bajt, a maga tudatlan korlátoltságának és önérdék sugallta mülázitásának következtében minden bajnak okául a papokat és a vallást jelölte meg.

Holott éppen a papoknak lehet köszönni, ahol tudniillik buzgó és tevékeny papok vannak, hogy a köznyomor még nem érte el a legnagyobb fokot.

Az említett nyomor egyik jelensége a gyermekhalandóság, mely minálunk épp oly nagy, mint — Khinában. Hogy egy csekélyebb jelentőségű járvány, melynek más megyékben hamarosan élet veszik, minálunk egy-egy kicsiny falut sőt nagyobb községet csaknem gyermek nélkül hagy, — azon nem is ütődik meg nálunk senki. Ha a bihari parasztasszony panaszkodik, hogy sok a gyermeke, az ura rendesen azzal vigasztalja: »Ne busulj, majd jön az ős, meg a tél, majd elszedi, amelyik nem életre való!

Ha tehát minálunk Biharban egyszerre ráirányozhatnók a nép érdeklődését a gyermekápolás ügyére, már félig megnyertük az ügyet. Az anyák már természetüknél fogva szeretnek jól ápolt gyermekeikkel kérkedni. Ha most még jutalmat is kapnak gyermekeik ápolásáért, ezzel felköltik más anyák féltékenykedését és versenyzési kedvét. Aki már érdeklődik a gyermekápolás iránt, az igyekezni fog ahhoz a szükséges tudnivalókat is megszerezni és ez a főcél. Ha az a szegény paraszt ember tudná, hogy az ő alkoholizmus által megrontott vére oka annak, hogy gyermekeit folyton gyógyke-

zeltetni kell, bizonyára tartózkodóbb lenne az italban is.

Nem várunk ugyan mindent a gyermekkiállításoktól, de bizonyára nagyon sokat eredményezhetnek azok és nem szabad a dolgot annyiba hagyni.

A román kultúregyletek bizonyára folytatni fogják a megkezdett munkát és nagyon jól teszik. De ezt a nemes munkódot át kell vinni a magyarság közé is, ahol a gyermekhalandóság még sokkal nagyobb.

És ugy érzem, hogy kötelességem volt az árpoldi kiállítás alkalmából a közvélemény figyelmét az ügyre felhívnom. Vajha Bihar megye intéző körei és társadalmi egyesületei szintén megtennék azt, amit nálunk megtenni még elég könnyű, és nagyon de nagyon üdvös dolog lenne.

A közegészségügy államosítása, a bábaképzés reformja, a betegsegélyezés nemzeti szervezete, s a betegsegélyező pénztáraknak a szociáldemokrácia befolyásától és gyámkodásától való felszabadítása még mindig a távol jövő zenéje. Addig azonban a társadalom tegye meg amit tehet, különösen a gyermekápolás és gyermekvédelem terén.

Egy olyan országban, ahol havonként 15—20.000 ember vándorol ki a nyomor miatt, amely egyleteket segélyez a ló, az állatvédelem és tenyésztés terén, a nemes célú gyermekkiállítások bizony, bizony nagyon is szükségesek.

Gedeon.

Az általános választói jog. Fővárosi tudósítónk jelenése szerint az országgyűlési nemzetiségi pártok a legközelebb országos agitációt fognak indítani az általános választói jog érdekében. E célból az ország különböző vidékein nagygyűléseket szándékoznak tartani

a szociálisták bevonásával. Sőt e tárgyban röpiratot is fognak legközelebb kiadni.

A brassói főispán beiktatása. Brassóból jelentik: Mikes Zsigmond gróf beiktatása nagy és fényes ünnepség keretében tegnap történt meg, mely alkalommal a város Iobogódszt öltött.

A delegáció elnöke. A képviselőház 67-es pártjai a delegáció elnökéül Széll Kálmánt öhajtották, amit a kormány több tekintélyes tagja is támogat, míg a függetlenségi párt legszívesebben Barthyány Tivadár grófot, vagy Holló Lajost látná a delegáció élén.

Szerb egyházi kongresszus. A király e hó 4-én kelt elhatározásával megengedte, hogy a görög keleti szerb nemzeti egyházi kongresszus még ez év folyamán Karlóczán egybehívassék.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 10.

Justh elnök bemutatja a Rákóczi törvény szentesítéséről szóló miniszterelnöki átiratot. (Éljenezés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök jelentést tesz az Erzsébet szobor tárgyában. Az Erzsébet királyné szobra tárgyában beadott jelenés — ugymond — tartalmazza az eddigi eljárást és most harmadik pályázatot irtak ki. A végrehajtóbizottság albizottságot küldött ki, hogy a szobor helyét megállapítsa. A jelentés tudomásulvételét kéri. (Helyeslés.)

A Ház a jelentést tudomásul veszi. Következik a miniszterelnök átirata a kvóta döntés tárgyában.

Wekerle Sándor: Méltóztatnak tudni, hogy a kvóta bizottságok nem jutottak eredményre, az országgyűlések sem tudtak megegyezni, tehát a király döntött a törvény értelmében a közös kiadásokhoz való hozzájárulás arányáról. Minthogy a kormány eljárása teljesen törvény szerinti volt, kéri jelentése tudomásul vételét. (Helyeslés.)

kusa bámulójává változott. Különösen az írók tüntek ki lelkesedésükkal: George Sand, Lamartiner Legouvé, Alexandre Dumas egyhangulag zengették dicséretét. Legouvé neki ajánlotta ismert költeményét:

»Rachel m'avait tué! Qui me fait vivre? Toi!!!»

Rachel megölte! ki fog feltámasztani? Te! Rachel t. i. nem akarta eljátszani Legouvé Medea-ját.

A Théâtre Français híres tragikája mihelyt meghallotta, hogy Ristori Adél jön, beadta lemondását és számos villái egyikébe vonult vissza. Ristori nem értette meg ezt a manővert, vagy legalább tette magát, hogy nem érti. Minden uton módon kihallgatást akart szerezni Rachelnél, kihez egész sereg költést volt intézendő a párizsi publikum pszichológiáját is meghódítását illetőleg. Levelet levél után írt Jules Janin-hez, kérve őt, hogy eszközöljön ki a francia művésznőtől egy légyottot, kartársára részére. A »Débats» kritikusa azonban azt választotta, hogy Mme Rachel éles idegtájdalmakban szenved s képtelen őt fogadni. Így aztán kitört a harc a két tragika között, mely

teljesen Ristori győzelmével végződött. Legouvé és Dumas lelkes cikkeket szenteltek neki, melyekben tüzes és szenvedelmes játékát magasztalták vetélytársa »akadémiai korrektsége» rovására. A célzások átlátszóak voltak és kegyetlenül megsebeztek Rachelt. Ez utóbbi végre elhatározta magát arra hogy megnézi Ristori játékát Goldoni Barbero Benefico c. darabjában. Azért választotta ezt a darabot mert a nők ebben csupa másodrangu szerepet játszanak. Ristori hallva ezt, megértette a rossz szándékot s az utolsó pillanatban darabot cserélt, a Mária-ját játszva, melyben Rachel nemrég diadalmaskodott. A Comédie Française volt tagja reszketve és halaványan hallgatta az első felvonást, de azután csakhamar elmenekült e kiáltással:

»Cette femme me fait mal, je n'en penx plus» (Ez a nő beteggé tesz; nem bírom tovább.)

Azután taktikát cserélve, visszalépett a Comédie Française tagjai közé s föllépett »Camille» szerepében. Ristori nagy toilette-ben hallgatta őt Arsène Houssaye páholyából. Egész este nem vette le a szemét vetélytársáról, csak akkor eresztve le távcsövét, mikor nagyünte-

tőleg — tapsolni akart. Másnap persze könyörtelenül gunyolódott barátai előtt a francia művész hideg és mesterkelt játéka fölött. A két ellenség végre mégis megértette egymást. Rachel kezdte meg az engesztelést, páholyjegyet küldve a »Phédre» előadására Ristorich ilyen tartalmu névjegy kíséretében:

»A madame Ristori, se camarede Rachel» Ristori hasonló tartalmu kéziratral felelt, s a béke meg lett kötve . . . legalább is hivatalosan.»

Érdekes dolog, hogy adja elő Ristorinak magas emlékirataiban a »Medea» előadások történetét.

»Egy nap — a Ventadour teremben tartott előadások után, melyek alatt szerencsés volt azon a párizsi közönség rokonszenvét megnyerni, — szobaleányom jelenti, hogy kérem szeretné tisztelnet tenni. Még nem végezttem be ebédemet (a színészeknek korán kell ebédelniök); de mégis elfogadtam őket.

»Scrihe vagyok», szól az egyik.

»Legouvé», mond a másik.

Ki ne ismerné Olaszországban ezt a két nevet? Nálunk mindenféle mártással adták

Üzlet áthelyezés és megnyitás! Tisztelettel hozom nagybecsült vevőim és az uri közönség szives tudomására, hogy jó hírnévnek örvendő **szabó üzletemet**

angol mintára berendezve az Orsolya-szüzek ujonnan épült **Fő-utcai palotájába** helyeztem át. Üzletem áthelyezésével az uri közönség kényelmére kívánok szolgálni, amennyiben eredeti **angol szabász rendszerem**, jó ízlésem és elismert szaktudásom által az uri közönség részéről oly nagy mérvű támogatásban részesültem, hogy üzletem kibővítése mulhatatlanul szükségessé vált. Amidőn ezt az uri közönség b. tudomására hozom, bátorkodom b. figyelmébe ajánlani, hogy **valódi angol és skót** szövet különlegességekből a legnagyobb raktárt tartok.

A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve vagyok, Tisztelettel

Ifj. Erdős Albert uriszabó, Nagyvárad.

A Ház a jelentést tudomásul veszi. Következik a közönséges büntetések kiadása iránt Görögországgal kötött államszerződés be-
cikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Markhot Aladár ismerteti a javaslatot és kéri annak elfogadását.

A törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadják. Következnek

a mentelmi ügyek.

Várady Károly előadó ismerteti Nagy György két mentelmi ügyét s javasolja, hogy mentelmi jogát a Ház ne függesse fel.

Bredician Korjolan ellenzései dacára a Ház Nagy György mentelmi jogát nem függeszti fel egyik esetben sem.

Zboray Miklós előadó ismerteti Lengyel Zoltán mentelmi ügyét s javasolja, hogy mentelmi joga ne függesztessék fel.

A Ház Lengyel Zoltán mentelmi jogát nem függeszti fel.

Következik a

kérvények tárgyalása.

A tőzsde reformra vonatkozó kérvényt Csizmazia Ferenc előadó ismerteti és javasolja, hogy a kérvények pártolólág adassanak ki a kormánynak, hogy mielőbb törvényjavaslatot terjesszen a Ház elé.

Simonyi-Semadám Sándor bővebben foglalkozik a kérvény tárgyalásával. Részletesen ismerteti a külföldi törvényhozási intézkedéseket Hangoztatja, hogy nekünk is kell komolyan foglalkozni a tőzsdetörvény reformjával. Előadó javaslatát elfogadásra ajánlja, de külön elbírálás alá kell venni határidőüzletet és tőzsdét. Első kötelesség a mezőgazdaság védelme szempontjából határidőüzletet szabályozni, hogy az önálló vámtérületekre áttérés ne találjon bennünket készületlenül (Eljénzés.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Lachne Hugó pártolja a kérvényeket, mert nemcsak a mezőgazdaságnak, hanem a többi közgazdasági ágaknak is érdeke a tedezetlen határidő üzlet megszüntetése.

A Ház úgy határoz, hogy a kérvényeket pártolólág kiadja a kormánynak.

Moskovitz Iván előadó ismerteti a kiszol-

gált altisztek kényszer alkalmazásáról, a bába-képzésről és a közjegyzői törvény módosításáról szóló kérvényeket, amelyeket kiadnak a kormánynak.

A sárkely közvasut építését szintén pártolja a Ház, ugyszintén Zubovics Fedor kérvényét is, amely a lóversenyügy megmagyarosítását sürgeti. A vasárnapi munkaszünetnek 36 órára való kiterjesztéséről szóló kérvényeket szintén pártolva adják ki a kormánynak. A képviselők megvesztegetésének megtorlásáról szóló kérvényeket adják az igazságügyi miniszternek.

A külügyi képviselőben a magyar nyelv, magyar címer és magyar zászlók használatát több törvényhatóság sürgeti. A kérvényeket Hermann Ferenc ismerteti s a ház elhatározza, hogy pártolólág kiadja a kérvényeket a kormánynak.

Az öntülő magyar hadsereget sürgető kérvények előterjesztését összesen tizenkilenc képviselő hallgatta meg. A Ház a kérvényeket jól eső érzéssel tudomásul veszi s pártolólág kiadja a kormánynak.

Ezután következtek az

interpellációk.

Vlad Aurél román nemzetiségi a hunyad-megyei tanfelügyelőnek egy rendelete miatt interpellál. A tanfelügyelő arra kötelezte a hunyadmegyei községi tanítókat, hogy az összes tantárgyakat magyarul tanítsák, ami ellenkezik a népoktatási törvényvel.

Az interpellációt kiadták a közoktatásügyi miniszternek.

Vajda Sándor az általános titkos választói jog ügyében interpellál. Már nyolcadik hónapja, ugymond hogy itt a kormány és még mindig nem tudunk semmit a választási reformról. — Kérde, hogy szándékozik-e a kormány a javaslatot legkésőbb a jövő májusig előterjeszteni, hogy ő Felsége akarata ne kompromittáltassék s hogy a nép joghoz jusson?

Wekerle miniszterelnök úgy látja, hogy ez a beszéd nem a kormánynak van adressálva, hanem kifelé, nehogy valamiképpen megnyugodjék az ország. A kormány nem pocskolja az időt, hanem oly nagy munkát végez, amekkorát csak ember végezhet.

De a kormány oly sorrendben dolgozik, amint azt szükségesnek tartja. Az általános választói jog meglesz, úgy hogy minden arra

íratott és képesített ember választó legyen, de meg fogjuk óvni a nemzet biztos történelmi fejlődését és nemzeti jellegét úgy, hogy a nép szuverenitás érvényesüljön és ne az agitátorok munkája. (Tetszés.)

Vajda Sándor nem vette tudomásul a választ, de a Ház tudomásul vette s ezzel az ülés véget ért.

Politikai hírek.

Jekelfalussy és Schönaich.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, mint már megirtuk, tegnap kihallgatáson volt a királynál, akinek megköszönte táborszer-nagygyá való kinevezését. A honvédelmi miniszter ezután Schönaich közös hadügyminisztert látogatta meg. Erről a látogatásról Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszterter ezt mondotta tegnap egy hírlapírónak:

— Az én látogatásom Schönaich hadügy-miniszternél tisztán udvariassági látogatás volt. Kijelentem önnek határozottan, hogy se a kilences bizottsági programról s egyéb közügybe vágó katonai dolgokról nem beszélgettünk. Nem is lehetett, mert a hadügyminiszter tegnap audienciát adott és fontos, komoly tárgyalásra csak nem választok olyan napot, amikor kétszáz ember vár kihallgatásra. Bécsben voltam, hogy a királynak megköszönjem újabb kinevezésemet és az udvariasság alapelvénél fogva meglátogattam a hadügyminisztert.

Tessék meghinni, hogy csak a kormány és a koalíció ellenségei terjesztik most untalan azt a hírt, hogy most az ujonclétszám-emelés kérdése aktuális dolog.

Hogy mi történik a delegációban? A rendes költségvetés tárgyalása. Biztosítom önt arról, hogy a kormánynak semmiféle rendkívüli előterjesztése nem lesz. Hogy ha valaki éppen kérdést tesz Schönaich hadügyminiszterhez az ujonclétszám dolgában, bizonyosan felelni fog ő is, mint Pitreich, szükségesnek fogja mondani a létszámemelést, de legyen

Scribet, s az én repertoire omna is jelentékeny és vonzó részét képezték: Adrienne Lecouvreur Luise de Lignerollesete. Szemben a két íróval zavart éreztem és boldog voltam, hogy a francia színház két mesterét fogadhatom, Élének és vidám társalgás fonódott közöttünk mely alatt minden alkotásukat szóba hozták, főleg Serihe azon műveit, melyekben játszottan volt. A látogatók udvarias kérésére előadtam egy részt Adrienne Lecouvreurból, mire természetesen elég kedvesek voltak azt mondani, hogy teljesen kielégítettem őket. Ez alkalommal nem mentünk bele a részletekbe, de később midőn viszontláltam Legouvét, a következő párbeszéd fonódott közöttünk.

»Miért nem akar Medea-mban játszani?»

»Főbenjáró okból, kedves uram. Annyira szeretem a gyerekeket, hogy fiatal leány koromban, ha véletlenül összeakadtam egy kis szőke haju angyaltekintetű babával, akár dajkájára karján ültem, akár a pesztonkájára vezettem, elragadtatással öleltem meg, nem törődve azzal, hogy milyen tekinteteket vetnek rám! Képzelteti, mennyire szeretem a saját gyermekeim! Látszólag se lennék képes megölni még a színpadi gyermekeimet se! Nekünk is van egy Medea darabunk Itáliában, nagyszerű darab, melyet a színigazgatók ugyancsak kedvelnek,

sok színésznőnek valóságos tromf-szerepe, nohát, akárki játsza el még csak meg se nézem!»

»Igen de az én Medeam nem úgy öli meg a gyermekeit, hogy tudni lehessen, hogy az anya követi el a szörnyű gonosz tettet s a közönség nem is látja mikor megöli...»

»Bocsásson meg Legouvé ur, de soha se tudtam elhinni, hogy az a borzalom, amelyet e pillanatban a színésznőnek ébresztenie kell a közönség lelkeben, nem lázítja föl a közönséget ellene...»

M. Legouvé folytatá: »Biztosítom, hogy szó sincs róla. Egyébiránt kegyeskedjék elolvasni Medea-mat, hogy meggyőződjék állításom valóságáról.

»Szívesen.»

Midőn Legouvé el akart távozni, hozzátettem:

»Van még egy okom, amely utjában áll annak, hogy eljátszam Medea-at; tudom, hogy Rachel merő szeszélyből nem akarta elvállalni ezt a szerepet, s a világ minden kincseért se akarnék úgy feltűnni, mint aki hasznot húz e pillanatnyi szeszélyből, elvállalva egy másnak irt szerepet. Csakis azon esetre játszom el tehát, ha ő fennen és nyilvánosan kifejezést ad ezen óhajának és eloszlátja aggodalmait.»

»Miután Rachel elutasított, minő aggályai lehetnek még?»

Mindazonáltal belátta ellenvetéseim méltányosságát és megígérte, hogy ha elvállalom a darabot, közzéteszi habozásomat.

Másnap fölhasználva szabad perceimet, mialatt szobaleányom fésült, belekezdtem a Medea olvasásába, de azzal a mély meggyőződéssel, hogy az egész csak merő idővesztegetés.

Meglepetésemre annyira lekötötte figyelmemet az olvasás, hogy utoljára hangosan szavaltam és úgy hadonásztam, hogy szegény szobaleányom ijedten fölkiáltott:

»Asszonyom, mi baja van, az Istenért? Így nem lehet megfésülni!»

»Hagyj el, mondom én, ne ügyelj rám.»

Az első felvonás végén, amelyet különben tartok az összes régi és modern írók megfelelő helyénél, felkiáltottam:

»Jaj de szép, milyen nagyszerű helyzetek! Hogy utasíthatott vissza Rachel ilyen mesteri szerepet!»

Befejezésül megjegyezzük, hogy mint az a Vasárnapi Ujság 1856-iki évfolyamából kitűnik, Ristori játéka volt egyik oka Gyulai Pál és Jókai hírlapi kakasviadalainak. Tolle, lege.

Hölgyek figyelmébe! Óriási választék: kül- és belföldi szövetek, flanel és barchet, valamint egyéb ruha kelmékben, blous selymek, diszek, fátyolok, övek, kézi táskák (ridicül). — **Hamerti Pécsi kesztyűinek** eladása jótállás mellett. — **Színházi fejkötők** és escharpokban különlegességek. — **Szörme árukban** legnagyobb raktár. — **Női ruha salon,**

külön próba terem, **gyász ruhák 24 órán belül** készülnek. — Mintákat kívánatra bérmentve küld:

Olaszi, Fő-utca. Telefon szám 232.

Czillér Imre, nagyáruháza.

meggyőződve, nem programként terjeszti elő, csupán ismételni fogja esetleg azt, amiből a hadügyi vezetőség soha titkot nem csinált.

A tanítók ügye.

A tanítók fizetése dolgában teljesen beavatott forrásból ma ezt a felvilágosítást kaptuk. A tanítók fizetésrendezéséről csakugyan van egy reformtervezet, amint Apponyi Albert gróf kultúrminiszter tegnap a pénzügyi bizottság ülésén ki is jelentette.

Ez a tervezet még nem végleges, de ma sem szól kétezer koronás fizetési minimumról, amit a pénzügyi viszonyok meg sem engednének. A tanítók várakozásait tulajdonképpen nem szabad. Már a jövő évi költségvetésben tetemesen emelkedik az állami tanítók túlnyomó részének fizetése. De a reformtervezet az országnak harmincezer főből álló egész tanítói karának fizetésrendezését öleli fel s a fizetéseket egységes alapon tervezi.

Mennyi lesz a fizetés emelkedése, ma még a pénzügyminisztériummal való tárgyalástól függ. De az az egy dolog bizonyos, hogy a rendezésnél egyfelől az ország terhevisező képességét, másfelől a tanítók szomorú anyagi viszonyait egyaránt tekintetbe veszik a tárgyaláson. Ami Apponyi Albert gróf tegnapi beszédének azt a részét illeti, amely arról szól, hogy a reformtervezet a fejlesztésnek bizonyos megakasztásával fog járni, ez alatt Apponyi azt értette, hogy az iskolák gyarapítása a jövő évben, vagy a reform elfogadása után egyelőre háttérbe szorul, mert a majdan rendelkezésre álló összeget a személyi fizetések pótlására fordítja a kultuszminisztérium.

A tanítók fizetésemelése különben a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén is szóba került, mely Széll Kálmán elnöklésével a kultuszárca költségvetését tárgyalta folytatólag. A bizottság ülésén megkérdezték Apponyit, hogy mi igaz abból a hírből, mely szerint a tanítók kezdőfizetését 2000 koronára akarja emelni. Apponyi kijelenté, hogy ebből egy szó sem igaz. A tanítók helyzetén minden esetre már a jövő évben segíteni fog, de a fenti hír csak arra való, hogy felizgassák a tanítókat, hogy aztán annál nagyobb legyen utána a lehangoltságuk.

Egy veszedelmes idea.

A pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén Mérey János indítványozta, hogy a kerületben megjelenő tót laptól, mely a koalíció ellen végtelen izgat, vonják meg a postai szállítási jogát és utasítsák a postát, hogy adja ki a lap előfizető névsorát.

Issekutz Győző figyelmeztetett a veszedelmes ideára.

Kossuth kijelentette, hogy elítéli az izgatást, de kivételes intézkedést nem tesz. Még határozottabban visszautasítja a postától kért dolgot, mely a posta tisztaságába vetett bizalmat renditené meg.

A vasuti köteléki konferencia.

Ismeretes olvasóink előtt az a támadás, amely Magyarországot a németalföldi állam-

vasutak elnökgazgatója, Myhee Bake levele révén érte és amely arra irányult, hogy a belga-hollandiai és osztrák-magyar vasutak kötetelke november 28-ára kitűzött konferenciája ne Budapesten, hanem Drezdában tartassék meg. Az ügyet Hammersberg László napirend előtt a képviselőházban is szóvá tette, mire Kossuth azt eléggé meg nem bélyegezhető mérelyletnek minősítette. Ez ügyben újabb a következő tudósítást kaptuk.

Utrechti vasuti ügyben a magyar kormány diplomáciai uton a legerősebb elégtételt követeli.

Hír szerint a németalföldi államvasutak egy magántársaság bérletében lévén, ez a támadás nem hivatalos közegetől származik, mindamellett a bécsi külügyi hivatal felvilágosítást kért ez ügyben, mely valószínűleg bocsánatkéréssel fog végződni a társaság részéről.

Plósz vád alá helyezése.

Némely lapoknak ama hírével szemben, hogy Gál Sándor, a mentelmi bizottság elnöke, megtagadta a mentelmi bizottságnak Plósz Sándor vád alá helyezése tárgyában hozott határozatának aláírását, most azt jelenti fővárosi tudósítónk, hogy Gál Sándor a mentelmi bizottság elnöke tegnap megérkezett Budapestre, megtagadta, hogy nem akarná aláírni a vád alá helyezési indítványt. Kossuthal, Pojonyival tanácskozott és kijelentette, hogy az indítványt egyik közeli ülésen benyújtja.

Szomorú jelentés.

— A tuberculosus pusztítása. —

A járványokat kivéve, semmi betegség nem tesz olyan óriási pusztítást az emberi életben, mint a tüdő-gümőkór. Ezenként ezrével pusztulnak el az emberek Nagyváradon is a rémitő betegségben, amely beférkőzik a legtöbb házhoz és bő aratást hoz a halálnak.

Csak az utóbbi években kezdenek a hatóság és a társadalom védekezni a szörnyű betegség ellen.

Dr. Baróthy Akos városi főorvos nagy gondnal szerkesztett s bő statisztikai adatokkal támogatott előterjesztést állított össze a gümőkór elterjedési és okozati viszonyaira vonatkozólag.

A szomorúan érdekes előterjesztésből közöljük a következő részletet:

A gümőkóros halálozásnak városrészenkénti kimutatása 1900. évtől kezdődőleg egész 1905. évig bezárólag fokozatos emelkedést tüntet fel, mert míg 1900-ban 177 — 138 tizedszázalék volt a halálozás, addig már az 1905-ik évben gümőkórban elhalt 246, vagyis az összes elhaltaknak 15:1 tizedszázaléka, emelkedés tehát 1:3 tizedszázalék. A betegségnek ez emelkedése azonban a város lakosságának évenkénti szaporodására vezethető vissza.

Olaszi városrészen az említett 6 év alatt elhalt gümőkórban 297, Ujvároson 314, Váralja, Velence és Csillagváros részekben 197, végül pedig a kórházakban 443. Összesen tehát hat év alatt a gümőkórban elhaltak száma 1251 volt, ezen számból azonban a kórházakban beszállított és ott elhalt idegen illetőségűek számát 286-ot levonjuk, marad a város terhére 965 gümőkóros halálozás, vagyis az összes halálo-

zások ezrétből 11:5%, az összes lakosság ezrétből pedig 1:8 tizedszázalék.

Gümőkór a város mindegyik részében egyforma arányban van elterjedve és azon körülményből, hogy Ujvároson a halálozási statisztika valami csekély számmal nagyobb, mint Olasziban és következtethető, hogy a betegek száma is Ujvároson több s azon alapszámításból indulva ki, hogy az évi halálozások hatszorosát számítva adja a megbetegülteknek számát ugy Nagyváradon átlag és állandóan 1200—1500 gümőkórban szenvedő beteg van.

Legjobban elvan terjedve e pusztító betegség a legszegényebb néposztályban, foglalkozásra nézve az iparosok, munkások, a napszámosok s ezek családjai között, kiknek körében tapasztalható a fertőzöttség legnagyobb foka. A legjobban sújtott ezen néposztályok és társadalmi körök táplálkozási, lakási, tisztasági és egyéb életviszonyai a legrosszabbak. Gyermekek és ifjú koruktól kezdve megismerve az élet terhét már a szülői háznál kiteve a nélkülözéseknek, szervezetük ellenálló képessége mindjobban csökken s az egy kis szobáskába legtöbbszörre (földes falajjal) zsufoltan laknak, mindinkább hajlamosabbá lesznek e lassan öltő nép betegsége s legnagyobb részük életük legszebb éveiben, kisebb részük férfi s öregebb korokban pusztulnak el.

Mindezen viszonyokhoz még csapásként járul hozzá, hogy ezen felsorolt osztályok között van az alkohol használata is legjobban elterjedve valóságos veszedelmére a családnak és nemzetnek, mert az iszákos iparos, munkás, napszámos és a többi nehezebb foglalkozású egyének ez által még fogékonyabbá teszik szervezetüket arra, hogy e veszedelmes betegséget megszerezhessék.

Mily megdöbbentő sötét számok és adatok! s mégis mindezekre nemcsak hogy nem ijednek, de sőt szavuk sincsen, a jobb módú osztályokhoz tartozó embereknek.

E szerencsétlenek hány százalékát lehetne megmenteni, ha népünk kellő érzékkel bírna a közegészség iránt, ha követné annak elveit, s mi legfőbb, ha meglenne hozzá az anyagi erő is.

Hatósági intézkedésekkel e pusztító betegséget apasztani — szerény véleményem szerint — alig lehetséges; s csakis az állam segítségével, s társadalmi tevékenységgel küzdhetünk ellene sikerrel.

Azon okok közül, melyek a Tuberculosis elterjedésére a legnagyobb befolyást gyakorolják:

Első sorban az öröklést kell említenem melynek megszüntetésére avagy csak korlátozására is sajnos, alig tehetünk valamit.

A szegénység, s az ezzel járó szociális bajok, mint a hiányos és rossz táplálkozás, ruházatkodás és a higiénia elveinek ellenkező lakásvizonyok azok, melyek e nép pusztító betegségének legfőbb okozói gyanánt szerepelnek.

Hozzájárult ezekhez a nép tudatlansága s közönye a közegészségügy iránt, különösen a már régi idő óta fennálló azon balhiedelem, hogy a gümőkór gyógyíthatatlan betegség, a ragályozásában nem hisz, s ez ellen minden küzdelmet és gyógykezelést hiába valónak tart. Szerény véleményem szerint első és legfontosabb eszköz a tüdőgümőkór elleni védekezésre népünkön l az igazi civilizációt terjeszteni nem csak az iskolákban, hanem a felnőttek oktatásával is, mert csakis ennek a sok éven keresztül kitartó és fáradságot nem kimélő tanításnak lehet meg majd idővel a haszna, midőn népünk a helyes hygienicus szabályokat már nemcsak megérti, de követni is fogja, midőn a tüdőgümőkóros beteg köpetének ártalmasságát elismeri s óvakodni fog ugy a lakásában mint az utcán, más egyéb nyilvános helyeken attól, hogy köpködjön.

Eigner Ede és Társa

különlegességek áruháza

== Nagyvárad, Bémer-tér. ==

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy választék női-ferfi- és gyermek cipőkben a lelegegység és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752. **Szabottárak!**

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

Leghatalmasabb védelmi eszköz tehát a nevelés és tanítás úgy a gyermek és serdülő korban az iskola falain belül; mint felolvasások, ismeret terjesztő füzetek és figyelmeztetések útján a felnőttekre hatni, és őket kioktatni például a szerteköpködés veszélyes voltára és annak elhagyására.

Mindezekből folyólag a főorvos a gümőkór terjedésének korlátozására véleményét a következőkben foglalja össze:

1. Nevelés, tanítás és felnőttek oktatásával terjeszteni a műveltséget és higienicus ismereteket. Szükséges, hogy a lakosság népszerűen irt ismertető füzetek és figyelmeztetések által sőt közvetlen tanítások útján a tüdőgümőkór fertőző okaira kioktattassék. Hatósági és társadalmi uton mindszélesebb körben terjeszteni, hogy a tüdővész betegek köpete terjeszti legjobban a ragályt, s annak ártalmatlanná tételét kell szigorúan követelnünk, s ellenőriznünk. Mivel tudva van, hogy a tej által is igen könnyen áterjedhet a ragályozás, ennél fogva fölülte szükségesnek tartanám úgy a kormány, vagy helyhatósági rendelettel az egész országra kiterjedőleg az összes tehenészeteket évenként legalább kétszer állatorvosokkal szigorúan megvizsgáltatni s a gyöngykórra gyanus tehenek tejét a forgalomból kiltatni. Társadalmi uton pedig oda hatni, hogy az emberek ezután csak forralt tejet használjanak.

Felette kívánatos az iskola orvosi intézményfejlesztése, úgy szintén a tuberculosis elleni védekezésnek központosítása, valamint az ugynevezett Dispensariz és népszanatóriumok felállítását, amelyeknek létesítését az állam nem csak erkölcsileg, de lehetőleg anyagilag is előmozdítana.

2. Az ország pénzügyi viszonyaihoz mérten évenként a gümőkór védekezésére fokozatosan mindig nagyobb összeget fordítani, mert köztudomású dolog, hogy a pusztító betegség elleni védekezés igényel legtöbb pénzt.

3. A városok hatóságainak állandó figyelmét képezze a jó ivóvíz, az általános csatornázási és kövezési rendszer létesítése.

Nagyvárad város magas ingtellenciacija törvényhatósága az elsőt már megvalósította, a második és harmadik fő higienikus intézménynek megvalósítását is elrendelte, s közel jövőben valóra is fog válni.

4. A lakásviszonyok javítása képezze főfigyelmét és gondoskodás tárgyát a hatóságnak, e célból felette sürgős az új építkezési szabályrendeletünknek mi előbbi életbeléptetése.

A szegényebb néposztály részéről olcsóbb és egészségesebb lakóházak építhetőségéről gondoskodni, különösen javítani gyárakban, nagyobb iparvállalatoknál a munkás lakásokat. Az ipartestület és hatóság terjessze ki figyelmét az ipari műhelyek és a tanoncok lakásainak egészségügyi viszonyaira is. Megakadályozni a pincelakások építését s ezt egyáltalán nem engedélyezni.

5. A tuberculosis elleni védekezés egyik legfőbb alapja a köztisztaság, mely a közegészségügygel is szoros kapcsolatban áll, ugyanarra, hogy bátran elmondható; miszerint egy város közegészségi állapota a benne uralkodó tisztaságtól függ.

A szemétnak és hulladékoknak rendszeres összegyűjtése s úgy a lakott területekről, mint a város köztéréiről s utcáiról való eltávolítása tehát a köztisztasági és közegészségi követelmények legfontosabbjai közé tartozik, annyira elsőrendő kérdés ez, hogy a csatornázással mondhatni párhuzamosan kellene végrehajtani, melynek mintegy kiegészítő részét képezi.

Nem szorul magyarázatra, hogy a szemét és hulladék a kellő gondozás és ellenőrzés híján belejut a talajba, s ennek szennyzettségét okozva a különféle fertőző betegségek eredésére szolgál, valamint a lakás levegőjét rongja meg s ez által a lakosoknak a megbetegedésére való hajlamosságát növeli. Szükségesnek tartom tehát, hogy városunkban is mihamarabb helyes megoldást nyerjen e kérdés, annyival is inkább, mert rendszeres s a váro-

son kívül lakott házaktól kellő távolságra levő szemétkerakodó helyek nincsenek.

Mindezen védekezési feladatok teljesítésében kiváló szerep jut a társadalomnak is, mely a város törvényhatóságával vállalva venné ki részét e nemes mozgalomban.

Alakítsuk meg városunkban is a tüdővész elleni Egyesületet. Csekély tagsági díjjal bevonnhatjuk az egész társadalmat, annak minden rétegét a gümőkór elleni védekezésbe.

Küzdjünk Magyarország legnagyobb ellen-sége a tuberculosis ellen.

Tanítsuk meg városunk minden lakosságát arra: hogyan védekezhet a hervadás kórjával szemben.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

Nagyvárad város tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetésrendezése tárgyában beérkezett belügyminiszteri leiratot rendkívüli ülésben tárgyalta tegnap délelőtt a városi tanács. Első sorban a leirattal visszaküldött felebbezéseket bíralták el.

Sztarill János árvaszéki ülnök felebbezése három részből áll. Először kéri, hogy őt is vegyék át a III-ik osztályból a II-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába, mivel a másik árvaszéki ülnökkel, aki hely. elnök, egyforma képesítése van; a törvény szerint két ülnöknek kell lenni, mert az elnök a polgármester; Sztarill János szintén referál, mint a tanácsnok s mindezek alapján magasabb osztály illeti meg, mint az árvagyámot.

A tanácsban indítványba került, hogy 400 korona működési pótlékot adjanak Sztarillnak. A tanács tagjainak többsége azonban a kérelmet teljesen elutasította, a működési pótlékkal együtt.

Sztarill kérelmének második pontját, amelyben kimutatja, hogy még I. fokban sem éri el a megyei ülnökök alapfizetését s ezért 300 korona emelést kér, még fel sem említették. Végül azon kérelmét, hogy ez egész fizetést léptessék már 1907-ben életbe, szintén elutasították.

Altmöder Endre mérnöknek, hogy reperálják a közgyűlés szűkmarkuságát, a kért 600 korona működési pótlék megadását javasolja a tanács.

Eleméry Ferenc I. alkapitánynak a kért 600 korona helyett 500 korona működési pótlék megszavazását javasolják.

Furicskay Barna II. aljegyző részére 300 korona működési pótlékot javasol a tanács, hogy megkülönböztetés legyen a III-ad aljegyzőtől s az előlépés formája a két állás között megmaradjon.

A II-od osztályú irodatisztek 200 korona emelést kértek. A tanács a II-od oszt. irodatisztekét külön osztályba sorozta s a kezdő fizetést 1600 korona helyett 1700 koronában; a többi fokozatokat 1750 és 1800 koronában állapította meg.

Ugy a felügyelő igazgató, mint az iskolaszéki jegyző, kézbesítő és az egész tanszemélyzetre nézve a tanács a közgyűlés további határozatának fentartását javasolja; kivéve a polgári leányiskolai kézimunkatanítónőt, aki csak az esetben kapja a megállapított magasabb díjazást, ha polg. iskolai képesítése van. A kiegészítő tanerőknél is, akik jelenleg alkalmazásban vannak a megállapított fizetés meghagyását javasolják, de a jövőben alkalmazottak a polgári iskolánál 1200, az elemi iskolánál 1000 koronát kapnak.

A miniszter által kívánt stiláris módosítá-

sokat keresztül vezették a fizetési tervezeten, amelyet szerdán délután, a költségvetéssel egyidejűleg tárgyal a pénzügyi és gazdasági szakbizottság.

Panaszok a kocsihiány miatt.

Csak a napokban emlékeztünk meg a vasuti kocsihiányról, melyet megérez mindenki. A kamara felterjesztése még nem konkrét panasz alapján történt, hanem belátták, hogy a kocsihiány idő előtt nagyobb zavarokat fog okozni. Es amit gondoltak az most be is teljesedett.

Tegnap a megyéhez két panasz is érkezett, amelyben sürgős orvoslását kérik a kocsihiányoknak.

Az egyik beadványt a nagyvárad-belényes—vaskóhi vasut részvénytársaság intézte az ali pánhoz. E beadványában panaszodik a részvénytársaság, hogy a kocsihiányok miatt az üzem igen nagy károkat szenved. Még a kocsihiányok alig érezhetők voltak, mikor a részvénytársaság kolozsvári üzletvezetőség-től kieszközölte, hogy két 8—8 kocsi álló tehervonat közlekedjék naponként Belényes, Orvényes, Nagyszalonta, Cséffa és Berettyóújfalui állomásokon. A kolozsvári üzletvezetőség meg is indította az első vonatot. Alig érkezett ki a vonat azonban a kolozsvári üzletvezetőséghez tartozó területről, mikor az aradi üzletvezetőség rendeletet adott ki, hogy a vonat szállítmánya a rendeltetési állomásán rakja le és oszolja szét. A rendelet fogantatva is lett. Az ily váratlanul megszüntetett forgalom azonban igen nagy károkat okoz különösen a vállalkozóknak, bányá tulajdonosoknak, kik a szállítandó anyagot az egyes állomásokra hordatták össze.

A fenti részvénytársaság kéri az alispánt, hogy olyan helyen tegyen lépéseket, melyeknek intézkedéseit az aradi üzletvezetőség is respektálja.

A második panaszt Lendler Ferenc nyújtotta be az alispánhoz.

Lendler Ferenc szerződéses viszonyban áll a megyével és köteles a törvényhatósági utak építéséhez a szükséges kavicsot szállítani.

A szükséges kavics mennyiség részben a belényesörvényesi, részben pedig a kissebesi bányákban van felhalmozva.

A kavics elszállítását azonban nem tudja teljesíteni, mivel az óriási kocsihiány azt nem engedi meg.

A törvényhatósági utak kijavítása, az utak építése pedig oly sürgőssé vált, hogy a megye községei folytonos panaszokkal sürgetik azok teljesítését.

Az esetleg hirtelen beálló nagy esőzések a legtöbb községet valósággal elfogják zárni a kereskedelemről, mivel a sártenger azt nem engedi meg.

Érdekes, hogy az aradi üzletvezetőség oly indoklással oszlatta fel a kolozsvári üzletvezetőség által engedélyezett vonatot, hogy azt sokkal fontosabb gazdasági célokra kell felhasználnia.

Az igaz, hogy az utak építéséhez szükséges anyag szállítás hamarabb is megtörténhetett volna, mivel a mezőgazdasági termények szállításának most van ideje, azonban ha már el lett mulasztva, az utak építése a termények szállítására is fontos és elmulasztathatlan, mivel a rossz utakon a vasutakhoz való szállítás lehetetlen.

Erre vonatkozólag különben legutóbb kibocsájtott körrendeletében intézkedett a kereskedelmi miniszter és meghagyta, hogy a kavics és faszállítás oly időben lesz teljesítendő, mikor azok a gazdasági termények szállítását nem akadályozzák. Ez a rendelet azonban csak a jövőre szól, az idén pedig mindenesetre azoké az elsőbbség, kik előbb tették meg a rendeleteket.

Lendler kérte az alispánt, hogy a kereskedelmi miniszternél a megfelelő lépéseket tegye meg a kocsihiány megszüntetésére.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, **hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküdeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

A király Budapesten. Bécsből jelentik, hogy a király huszadikán (kedden) érkezik Budapestre és a királyi várban fog megszállani. A király budapesti tartózkodásának tartama iránt még nem határozott, de gróf Zichy Aladár miniszter utján már értesítette a miniszterelnököt, hogy bármily rövid ideig volna is Budapesten, részt akar venni három ünnepségen, nevezetesen a *Szent István-bazilika* zárkőletételében, az *Andrássy-szobor* leleplezésében és a *Szépművészeti Múzeum* megnyitásában. A miniszterelnök már értesítette is az illető hatóságokat, illetőleg testületeket, hogy a mondott ünnepségeket készítsék véglegesen elő, még pedig úgy, hogy egyszerű felszólításra azonnal megtarthatók legyenek.

*** Miniszteri megbízás.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a tiszántúli református egyházkerület főhatósága alá tartozó békési főgimnázium meglátogatásával *Nátafalussy* Kornél nagyváradai tankerületi királyi főigazgatót bízta meg.

*** A debreceni kispópost beiktatása.** Nagy ünnepségek keretében ma, vasárnap, november hó 10-én iktatják be Debrecen új r. kath. lelkipásztorát: *Gróf* Ferenc kispópostot díszes állásába. A nagy magyar város közönsége méltó ünnepet rendez ez alkalomból. A beiktatás szertartását *Fetser* Antal felszentelt püspök végzi, aki tegnap átutazott Debrecenbe. A debreceni róm. kath. egyházbizottmány és iskolaszék a fényes egyházi ünnepélyre meghívta Debrecen és Hajdúvármegye tisztikarát, az állami hivatalok vezetőségét, a melyek testületileg jelennek meg a beiktatáson.

*** A költségvetés a pénzügyi bizottságban.** A pénz- és gazdaságügyi szakbizottságnak f. hó 14-én szerdán d. u. 3 órakor a város székháza bizottsági termében tartandó ülésre a szakbizottsági tagokat meghívta Nagyvárad, 1906. november hó 10-én *Rimler* Károly polgármester, Tárgy: Az 1907. évi költség előirányzat tárgyalása, ezzel kapcsolatosan a városi tisztviselők és alkalmazottak, továbbá a tanszemélyzet fizetésének rendezésére vonatkozó belügyminiszteri rendelet tárgyalása.

*** Képviselők lovagias ügye.** Egyik fővárosi lap tegnapi számában Hentaller Lajos képviselő tollából politikai cikk jelent meg, mely oly tenorban foglalkozott Issekutz Győző képviselő minapi képviselőházi felszólalásával, hogy Issekutz azt magára sértőnek vette. E miatt tegnap Moskovitz Iván és Heinrich Antal képviselők utján provokáltatta Hentallert, aki segédeivel Hammersberg László és Metzner Béla képviselőket nevezte meg. A segédek, mint értesülünk, békés uton nyilatkozat kiadásával a lovagiasság szabályai szerint elintézték az affért.

*** Két új vashid.** Az elmúlt héten közöltük *Köszeghy* József városi főmérnök előterjesztését, amelyben részletesen ismerteti a Rét és Ujváros között építendő harmadik vashid szükségességét s a költségeket, továbbá kéri az Ezredévi emléktéren levő ugynevezett garasos fahidnak kicserélését vashiddal. Mindkét hid tervét már elkészítette a mérnöki hivatal s tegnap nyújtotta be a főmérnök a terveket a városi tanácshoz.

*** Ghyka herceg fiának öngyilkossági kísérlete.** Lapunk is közölte azt a hírt, hogy Románia párisi nagykövetének, Ghyka hercegnek fia, a napokban revolverlövéstől megsérült. Mint ujabbán jelentik, a revolver nem véletlenségből sült el, hanem az ifju herceg ily módon öngyilkossági kísérletet követett el maga ellen. A golyó a szive alatt hatolt a testbe, s azt mindezeideig eltávolítani nem sikerült. A hercegi minden felvilágosítást megtagad. Azt hiszik, hogy az öngyilkosság kísérletét szerelmi bánatából követte el.

*** Postaügynökség Erdőgyarakon.** A nagyváradai posta-távirda igazgatóság a vészóhollódi vasutvonal Erdőgyarak állomásán november 16-tól teljes működési körrel postaügynökséget léptet életbe. Az új postaügynökség kézbesítési kerületébe Erdőgyarak községet, Bessenyei és Kövér majorokat, az erdőgyaraki és Lovassy-tanyákat, a Horindzs és Királydaróc pusztákat, Cigánytelep és Mocsár községrészt osztották be. Ezen helyek utolsó postája: Csegőd.

*** A 7 órai zárás.** Megemlékeztünk róla, hogy a főispán a kereskedők és alkalmazottak között a 7 órai záróra miatt fölmerült eltéréseket közbelépésével akarja mindkét félre nézve kiegyenlíteni. A béke létrehozatala végett egy bizottságot kíván fogadni a főispán, akikkel a megoldásról tárgyaljon. A kereskedelmi alkalmazottak tegnap jelentették Gerő kapitánynak, hogy a bizottságot megalakították és ha a főispán hajlandó fogadni őket, bármikor megjelenhetnek.

*** Tanítók fizetésrendezése.** Említettük, hogy a tanítótestület egy bizottságot küldött ki a tanítók fizetésrendezése ügyében, a miniszter sérelmes leiratával szemben. — Ez a bizottság tegnap délután ülést tartott. Az ülésen jól eső örömmel vették tudomásul, hogy a tanács a tanítók iránti erős rokonszenvvel a törvényhatósági tervezet fogantatását javasolja a törvényhatóságnak. Elhatározták, hogy felterjesztést intéznek a Magyar Tanítók Országos Bizottságához a melyben sérelmeket adják elő. És felkérjük a Magyar Tanítók Országos Bizottságát lépjen érintkezésbe a kultuszminiszter ural s informáltassa magát, miként lehetséges az hogy egy autonóm testület jóindulatát, fizetési tervezetét éppen akkor csonkítják meg, amely napon a sajtó összes organumai a taniók 2000 koronás minimumáról adnak hírt, amelyet azonban sajnos ma megcáfoltak. Erről értesíteni fogják az összes tanügyi lapokat s a törvényhatóság jóindulatában bízva résen lesznek mindaddig, míg a kérdés kedvező megoldását teljesen befejezik.

*** A matiné jövedelme.** A nagyváradai jogakadémia ifjusága által a tüdőbetegek rendelő intézete javára rendezett matiné nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is kitűnően sikerült. A rendezőség tegnap a jövedelmet, 500 koronát, befizette a városi pénztárba a következő levél kíséretében:

Nagyságos Polgármester Ur! Alulírottak tisztelettel felkérjük Nagyságodat, miszerint f. év november 4-én a Nagyváradon létesítendő tüdőbeteg rendelő intézet alapjának javára rendezett matinén egybegyűlt jövedelmet mellékelt takarékpénztári könyvecske kíséretében Nagyságod kezéhez juttatjuk megőrzés végett azon megjegyzéssel, hogy ezután is a rendelő intézet alapjának javára befolyó jövedelmeket ezen célra megőrizni méltóztassék. Kelt Nagyváradon, 1906. november hó 9-én. *Glacs* Antal s. k., *Rimler* Károly s. k., dr *Gerő* Sándor s. k., *Fekete* Ferenc s. k. főrendező, *Mezey* Gyula s. k. rendező, *Lukács* Imre Béla s. k. rendező.

*** Esküvő.** *Pásztor* Lajos, a Moskovits cipőgyár üzletének vezetője, ma esküszik örök hűséget öz. *Kauczil* Istvánné kedves leányának, *Teruskának* az olasz róm. kath. plébánia templomban.

*** Francia társalgási kör Nagyváradon.** Említettük már, hogy a párisi Alliance Francaise küldöttje Nagyváradon járt a napokban s célba vette egy francia társalgási kör megalakítását. Azóta többen érdeklődtek a dolog felől s ezért az intézők fölkertek bennünket a következő sorok közlésére:

A francia nyelvnek több barátja régóta foglalkozik azzal az eszmével, hogy olyan egyesület alakítsanak, mely mindazokat, akik Molière nyelve iránt érdeklődnek, fesztelen baráti körbe egyesítse a végből, hogy kölcsönösen fejlesszék nyelvtudásukat.

Ez a gondolat most gyorsan és könnyen megvalósítható lenne egy francia egyesület alakítása által, amelyben időnkint találkozáva, az egyesületi tagok e szép nyelvben szerzett jártasságukat érvényesíthetnék és bővíthetnék.

Eleinte szerény, de később mind jobban gyarapodó könyvtár és lapok fognak az összes tagok rendelkezésére állani, folyóiratok tartják ébren a francia irodalmi mozgalmak iránti érdeklődést, sőt az összejöveteleket előadások is fogják változatossá tenni.

Ez a terv határozottabb formát kíván s ezt kellene megbeszélni egy gyűlésen, ahol az anyagi szervezetet megállapítanók.

Nem kétséges, hogy hasonló egyesület alakítása sok barátot fog találni ily magas intelligenciájú városban, amelynek annyi érdeke van a haladást célzó szellemi mozgalmak iránt.

Aki e terv megvalósításában részt akar venni, sziveskedjék a Tiszántul szerkesztőségénél jelentkezni s ugyanott esetleg közölni mindazokat a gondolatokat, amelyek a francia társalgási kör eszméjét a megvalósításhoz közelebb hozzák.

*** Hiányzó hadkötelesek.** Az ország minden részén most tart javában a sorozás. Alig van sorozójárás, honnan ne hiányoznának hadkötelesek. Egymásután érkeznek a körözések az alispánhoz, hogy ha esetleg Biharvármegye területén lennének szökevények úgy tartóztassák le őket és kísérik vissza az illetékes hatósághoz. Tegnap Szinerváralja sorozó járásból érkezett ilyen kimutatás, mely a hiányzó hadfiakat tünteti ki. Onnan összesen 8 hadköteles hiányzik. Az alispán a köröztesüket el fogja rendelni.

*** A függetlenségiak közgyűlése.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Meghívó. A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt tagjait tisztelettel kérjük, hogy folyó évi november hó 11-én, ma vasárnap délelőtt 11 órakor a Zöldfa szálloda nagytermében tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: A párt választmányának és a nagybizottságnak kiegészítése. Nagyvárad, 1906. nov. hó 9-én. *Szokoló* Tamás orsz. képviselő, elnök. *Thury* László főjegyző.

*** Tűz a képviselőházban.** Főváros tudósítónk telefontozza: Ma délután a pénzügyi bizottság ülésezése alatt a képviselőház raktárhelyiségében két kazán kigyulladt. Az így támadt tűz veszélyeztette az egész raktárhelyiséget, mely az országház palotájának kupolacsarnoka alatt van. Azonban a házi tűzoltóság erélyes beavatkozása a nagyobb veszedelemnek ideje korán elejét vette, úgy hogy mire a városi tűzörség megérkezett, a tűz már lokalizálva volt. A kár 12 ezer koronára rug.

*** Ajándék a városi képtár részére.** Dr Várady Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag a polgármesterhez intézett levelében felajánlja a városnak az oly korán elhalt jeles magyar festőművész: Mesterházy Kálmán egy szép festményét. Dr Várady Zsigmond a képet a létesítendő városi képtárban kéri majd elhelyezni, addig is, míg képtárat létesít a város, helyezték el a képet a városház valamelyik erre alkalmas termében.

* **Óriási hamis bukás.** Sopronból óriási hamis bukás hírére vesszük, mely a városban izgatottságot keltett, minthogy a bukás folytán nagyon sokan jelentékeny összegek erejéig érdekelve vannak. A közelmúltban ugyanis csődbe jutott ott a Bischitz Salamon és fia kereskedő cég 1,200,000 korona passzívával. Most aztán kiderült, hogy a tömegben öt hamis váltó szerepel 600,000 korona értékben. A rendőrség nyomozást tett folyamatba, de csak Bischitz Henriket tudta letartóztatni. Bischitz Miksa és Nándor eltűntek Sopronból. A hamis váltók ügye rendkívül kínos feltűnést keltett a városban.

* **Halálozás.** Id. *Bócz* Gyula m. kir. adótitizs élete 65-ik évében nov. 10-én elhunyt, temetése nov. 12-én d. e. háromnegyed 9 órakor lesz N.-Körözs-utca 68 számú háztól.

* **Kiss szerencsése nagy!** Köztudomású, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a egkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja. Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsájtott sorsjegyeknek — tehát minden második — nyer, ez az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsésjét. Ezer és ezer ember lett így uton szegényből gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november hó 23-án lesz. Tegyen szerencsekísértet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert KISS bankházában, (Budapest, Kossuth Lajos utca 13, mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit és mert *Kiss szerencsése nagy!*

* **Égi háboru november közepén.** Az időjárás valóságos tarsangot jár. Amíg szeptemberben a hó és fagy ijesztette meg a jámbor halandót, most meg november közepén áprilisi időjárás köszöntött be. Pár nap óta olyan meleg jár, hogy lekivánczik az emberekről a felső kabát. A téli gunya helyett a tavaszi kosztümöknek van keletjük. Tegnap este pedig valóságos nyári égháboru vonult el városunk fölött. Óriási villámlások és dörgések követték egymást s meleg, nyári eső hullott.

* **Bérekcsi szemle.** A szokásos őszi bérekcsi, ló és szerszámvizsgálatot szerdán és csütörtökön tartotta meg Gerő kapitány a lóvásártéren. A szemlén 82 egyfogatu és 10 kétfogatu bérekcsi állott elő. Ugy a lovakat, mint a kocsiakat és szerszámokat általában kielégítőnek találta a vizsgálat, s a 3 gyöngye lovukocsi kivételével el is fogadta a jelentkezőket. Minthogy azonban a szemlén 45 egyfogatu és 14 kétfogatu bérekcsi nem jelent meg (késztelenül azért, mivel sem kocsijuk, sem lovuk, sem a szerszám nem állja ki a vizsgálatot) — ezek számára a kapitány újabb szemlét rendelt e hó 23-án reggeli 9 órára, a lóvásártéren. Amely kocsi ezen szemléről is távol maradna, azokat állomási helyükről eltiltja és el is távolítja a rendőrség.

* **Szilágysági alma,** kilója 15 krtól kezdve, kapható Vizvezeték-utca 19. sz.

* **Gyilkosság bosszúból.** Kegyetlen bosszút állott tegnap délelőtt egy révi ember egyik társán. Mint tudósítónk jelenti, tegnap reggel *Géczi* Ferenc révi lakos az utcán ment hazafelé, mikor szembe találkozott *Bika* Flórával és 2 társával. *Géczi* kikerülte *Bikáék*at, mivel tudta, hogy azok bosszút fogadtak ellene, mert egy törvényszéki tárgyaláson ellene vallott. *Bikáék* az utjából kitérő *Géczinek* azonban elébe állottak és azzal veszekedést kezdtek. *Géczi* látva, hogy *Bikáék* tervszerűleg járnak el, futásnak eredt. Erre *Bika* a nála lévő vadász tegyverrel *Géczi* után lőtt. *Géczi* halva rogyott össze az utcán. A gyilkos bosszualót a csendőrség letartóztatta és az ügyészségnek fogja átadni.

* **Kitüntetett postafőtisztok,** Szalay Péter államtitkárnak, a posta és táviró elnök igazgatójának a király a másodosztályu vaskorona rendet, Follert Károly posta és táviró főigazgatójának a Lipórend keresztjét, Henney Vilmos, posta és táviró igazgatójának a harmadosztályu vaskoronarendet adományozta. A kitüntetések a római nemzetközi kongresszuson való működésüknek, melyről az egész külföld elismeréssel szólt megjutalmazása.

* **A szerencse otthona.** A sokat áhított, mindenki által ostromolt szerencse ezeryi szeszélye kiszámíthatatlan. Hiába üldözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor önmagától szinte következetesen kegyeibe fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a Gaedicke A. budapesti bankház eredményeit nézzük úgy a most lefolyt sorsjátékban mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valósággal állandó otthona a szerencsének. Ugyiszólván minden napra esik egy főnyeremény a Gaedicke bankházban, melynek ügyfelei a múlt osztálysorsjátékban többek között a 400.000, 600.000, háromszor a 30.000 és 20.000, a mostaniban pedig a 90.000, 50.000, 25.000 és négyszer a 15.000 koronás főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény meg a Gaedicke bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas forgalmat, melynek e közmondásos szerencsés bankház örvend.

* **Jótekonyság.** *Ozv. Markovits* Vincéné 10000 koronás alapítványt tett a biharmegyei közokórházban. Az alapítványról kiállított alapító levél a miniszterhez lett felterjesztve jóváhagyás végett. A miniszter tegnap küldte le az alapító levelet jóváhagyva oly hozzáadással, hogy az alapítványról, minden évben köteles a kórház elszámolást felterjeszteni felülvizsgálat végett.

x **A TISZÁNTÚL** nyomdájában legújabb divatu és legesinosabb névjegyek, valamint a legszebb báli és esküvői meghívók, ugyiszólván mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

x **Magyar kisasszony,** ajánlkozik magános urnó avagy gyermekekhez. Házi teendőiben segédkezik címe Sz. Erzsike Fő-utca 10. II emelet 10 ajtó.

x Van szerencsém t. vendégeimnek és a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a *Széchenyi-kávéházban minden kávéházi italok árfelemelés nélkül* ugyanabban az árban lesznek kiszolgálva, mint eddig. Tisztelettel *Stern* Sándor kávé.

x **Német társalgási órákat** ad egy urinő. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések.* Cirus ezüstfém tisztító.

x **A n. érd. közönségnek** szives tudomására hozzuk, hogy a Grósz Emánuel utóda-féle cipő üzletet megvettük és addig, a míg ezt saját izlésünkre berendezzük az összes raktáron levő *női, férfi és gyermek cipőket* mélyen leszállított árakban árusítjuk el. Kérve szives próba bevásárlásaikkal szerencséseltetni, *Lebovits Miksa és Tsa* cipész. Fő-utca, Bazár épület. Telefon 571. Műhely régi helyiség. Színházzal szemben.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap: d. u. Gyöngyélet. Este Vigözvegy

Hétfő: Gül Baba.

Kedd: Az asszony.

Csütörtök d. u. Rákóczi fia. Este Vigözvegy.

Péntek: Gerolsteini nagyhercegnő.

Szombat: Gerolsteini nagyhercegnő.

Vasárnap: Bob herceg.

Az asszony. A magyar drámairodalom újabb korszakában kevés darabot irtak, mely sikerrel vehetné fel a versenyt Porzolt Kálmán társadalmi színművével Az asszonnyal. Mióta a Nemzeti színházban nagy tetszés mellett színre került, diadallal járja be nemcsak a hazai, hanem a külföldi színpadokat is. Cselekménye, meséje trappáns, eleven és élethű, párbeszédei változatosak, színesek és szellemesek. Reálisabb megkapóbb képet aligha nyújtottak még színpadon a jelenkori magas társadalmi életből, A Szigligeti-Színház legjobb drámai erői működnek közre, hogy a keddi premieren Porzolt Kálmán művét a megérdemelt diadalra vigyék. A címszerepet Angyal Ilka játssza. Kivüle résztvesznek az előadásban: Kovács Margit, Szendéné, Tóth Elek, Fehér Gyula, Körmendi, Nagy Sándor stb.

Premierek. Két premierre folynak a próbák: Gróf Hamlet és Szép Ilonka bemutatására. A pompás francia vigjáték és a bájos magyar operett a napokban már kész betanulással várja az előadást. Mindkét mű igazi kasszadarabnak ígérkezik.

TÁVIRATOK.

A szerb minisztertanács.

Belgrad, nov. 10. A miniszterek között már régóta nincs összetartás s a kormány tagjai a legfontosabb kérdésekben eltérő nézetten vannak. Míg a skuptsina együtt volt, ezt a széthuzást el tudták takarni, de a válság most minden irányban kitört. Tegnap lemondott Stankovics közmunkaügyi miniszter, ma Vesztinik igazságügyminiszter, s holnap várják Putnik hadügyminiszter lemondását. Ugy látszik, hogy a kormánynak alapos rekonstrukcióra lesz szüksége.

Podbielszki utóda.

Berlin, nov. 10. Vilmos császár ma érkezik vissza Eulenburgból s így valószínű, hogy Podbielszki elbocsátása dolgában a legközelebbi napokban fog dönteni. Utóda valószínűleg egy ismeretes konzervatív és szélső agrár irányu lesz. Podbielszki betegségről terjesztett hírek nagyobbrészt csak arra valok, hogy távozását simábbá tegyék; nem megvert, hanem beteg ember módjára akarja elhagyni a csatateret.

Utóda valószínűleg Manteuffel Ottó, az Urakháza alelnöke lesz, ki mindig a szélső konzervatívek szószólója volt s általános választójog megszüntetését. — Egyébként a személyi változatnak semmi jelentősége nincs, rendszerváltozásra pedig senki sem számít.

Lopás a Louvrebán.

Páris, november 10. Néhány nappal ezelőtt a Louvre muzeumból elloptak egy értékes

szobrocskát, mely Irisz istennőt ábrázolja, s melyet Egyiptomban ástak ki, most pedig újabb lopást követtek el; egy 15 cm. nagyságu szobrocskát loptak el, mely régészeti szempontból nagyon érdekes. E lopások okául az örök gondatlanságát mondják, kik nem teljesítik lelkiismeretesen az éjjeli szolgálatot.

EGYESÜLETEK.

A keresztény kereskedők és kereskedő ifjak egyesülete tegnap választmányi ülést tartott. Az egyesület jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét az egyesületi önálló kereskedőtagok iránt, akik az alkalmazottak érdekét szemelőtt tartva, a záróra kérdésében békés uton tettek engedményeket. Az egyesület hasonló békés uton kívánja megoldani a vasárnapi munkaszünet kérdését is. Elhatározták egyttal, hogy a télen felolvasó és előadó sorozatot rendeznek a legényegylettel egyetértésben; erre nézve a két egyesület elnöksége fog megállapodásra jutni egymással.

Főnökök figyelmébe. A nagyvárad magántisztviselők egyesületének helyeszközlő osztálya a t. főnök uraknak díjtanul rendelkezésre áll. Állást keresők — irodai, valamint üzleti alkalmazottak — állandóan előjegyzésben. Hivatalos órák naponként délután 3—5-ig este fél 9-től fél 10-ig az egyesület helyiségében Kossuth Lajos-utca 13. sz. (Füchsl-palota I. em.)

Magántisztviselők gyűlése. A magántisztviselők egyesülete ma, vasárnap délután 3 órakor tartja november havi folytatólagos választmányi ülést, melyre a tisztikar és választmány t. tagjai ezuton hivatnak meg.

TANÜGY.

Ipariskolai előadások.

Az ipariskola téli tanfolyamának előadásai f. hó 15-én — csütörtökön — megkezdődnek.

Felkérem azon t. építőmester urakat, kiknek tanulók még be nem iratkoztak, hogy azokat a jelzett napig a beiratkozásra utasítsák.

Ugyisint felhívom azon t. mester urakat is, kiknek az egész évi tanfolyamra be nem iratkozott növendékeik vannak, hogy azokat szintén beirassák, mert a be nem irott tanulók névsora megbüntetés végett az iparhatósághoz fog áttétetni.

Nagyvárad, 1906. nov. 9.

Szűts Izsó
iparisk. igazgató.

MULATSÁG.

Jogászok második kolonestélye. Szerdán, e hó 14-én tartják a jogászok második kolonestélyüket a Zöldfa szállóban. A rendezőség fáradhatatlanul buzgólkodik, hogy a második estély sikere méltó legyen az első estély sikeréhez. A közönség állandó érdeklődéssel és rokonszenvvel kíséri szinpatikus jogászaink e kedves, egyszerű és családias jellegű mulatságait s nagy elismeréssel adózik a kolonok védnökknőjének, dr. *Bozóky* Alajosnének, személyiségének, ki már az első kolonestélyen szíves előzékeny modorával lebilincselte az összes jelenlevőket. Könnyen megmagyarázható tehát, hogy a második kolonestély is találkozó helye lesz Várad elite publikumának. A kolonestély kezdete este 9 órakor, belépti díj 1 korona.

Bakfi-estély. E hó 17-én este 9 órakor a Zöldfa-szálló nagytermében a jogaka-

démia ifjúságának egy csoportja Mezey Gyula vezetése alatt bakfifestélyt rendez. Az estély tiszta jövedelme a Nagyváradon felállítandó rendelőintézet javára van szánva. Belépti jegy ára 2 korona. Felülfizetéseket köszönettel vesz a rendezőség.

NYILTTÉR.

Tudomásul.

Alulírott fűszer- és csemege kereskedő cég erkölcsi kötelességének ismeri, hogy a n. é. közönséget értesítse azon elhatározásukról, hogy üzletüket este 8 órakor nem csukják be.

Ezen elhatározásra sem dacolás, sem a város nyugalmanak megzavarása, sem pedig az alkalmazottainak kiszípolozása nem vezet, csupán üzletük oly jellege, mi azon időt, mikor az üzletek jelenlegi zárójára bekövetkezne, feltétlen igényli, mert üzletünk legnagyobb forgalma a csemege és delikatesse dolgok, melyeknek fogyasztása csakis este 7 órától 9-ig eszközöltetik, úgy, hogy azoknak szükségességét a leggondosabb házi-asszony sem tudhatja biztosan órák előtt.

Már pedig, ha mi üzletünket a fentjelzett órákban a közönség előtt elzárjuk, akkor egy oly forgalomtól esnénk el, mire egész üzletünk létezése alapítva van.

Az alkalmazottak azon kívánsága, hogy a munkaidő megrövidítenék, nálunk a legnagyobb méltányosságra talált, ugyanarra, hogy azon időtől kezdve, hogy a főnökök gyűlésén elhatározott a 8-órás zárás, üzletünkben az alkalmazottak egytől-egyig a munka alól felmentettek s azok ott 8 óra után részt nem is vesznek. Csupán magunk dolgozunk és magunk állunk szolgálatára a n. é. közönségnek, mire szerény feltevésünk szerint sajátunkban jogunk is van. Különösen akkor, midőn tudjuk azt, mint fiatal kezdők, részünkre a pihenés ideje még nem érkezett el.

Magunkat a n. é. közönség szíves jóakaratu pártfogásába továbbra is ajánlván, maradunk

kiváló tisztelettel

Kern és Petrovics,
fűszer- és csemegekereskedők.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet ülése.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgatóválasztmányja folyó hó 12-én azaz hétfőn délután 3 órakor az egylet hivatalos helyiségében gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1906. november 5-én. Megbízásból *Weingärtner* Andor, titkár.

Az ülés tárgyai: Földmívelésügyi miniszter leirata az 1894. évi XII. t.-c. módosítása iránt. Biharvármegye főispánjának megkeresése szövetségi ügyben. Biharvármegye alispánjának megkeresése a munkások helyzetének javítására nézve. Biharvármegye alispánja Csökmő, Körösbánya és Bihar községek vásárendélyezése iránt véleményt kér. M. Sz. G. O. E. megkeresése a boritaladó leszállítása iránt. M. kir. haláltani és szennyvíztisztító kísérleti állomás szervezeti szabályzata. Nyugatmagyarországi földmívelők gazd. egyletének megkeresése. Békésmegyei gazdasági egyesület megkeresése cseléd törvény módosítása iránt. Az egyetemi ifjúság országos Széchenyi szövetségének megkeresése. Elnökség javaslata a tél

folyamán tartandó szakelőadásokról. Elnökség javaslata a tél folyamán tartandó háziipar tanfolyamokról. Jelentés a kiállítás anyagi eredményéről.

A biharmegyei gazdasági egyesület gazdasági szakosztálya Erős Rezső elnöktele alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: Grósz Zsigmond, Markovits Antal, Száhlender Károly, Zathureczky István és Weingärtner Andor. Az ülés a gazd. egyesület holnap, hétfőn délután tartandó választmányi ülést tárgyait készítette elé.

A vasuti tarifa emelkedése. Az államvasutak igazgatóságától kiszivárgott hírek szerint a vasuti tarifa emelkedése van tervbe véve. A terv különösen a belföldi fuvarkezelvények megszüntetését célozza.

Értéktőzsde.

Budapest, november 9.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamosvasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, november 9.

Buza április	— — —	14.80	—	14.10
Rozs április	— — —	13.02	—	13.40
Tengeri ápt. 1907	— — —	10.14	—	10.10
Repeze aug.-ra	— — —	24.80	—	25.00
Zab ápr.-ra	— — —	15.00	—	92.78

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906. nov. 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	112.70
Magyar koronajárdék 4%	— — —	94.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	87.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	94.85
Magyar gyermek sorsjegy-kölcson	— — —	56.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	2.08
Tisza zav. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	152.50
Oszták járdék aranyban	— — —	985.15
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	100.
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17.75
Magyar hitelbank részvény	— — —	813.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	672.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	674.50
Német birodalmi márka	— — —	19.08
London vista	— — —	117.75
Páris vista	— — —	240.10
20 márkás arany	— — —	95.35
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	35.46
Oszták járdék papirban	— — —	246.687
Oszták járdék ezüstben	— — —	99.52
Oszták korona járdék	— — —	116.50

Marha ártáblázat 1906. évi nov. 5—6

1 pár I-ső rendű jármos ökör	860—1400 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	740—900 korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör	650—780 korona.
1 drb fejős tehén	200—500 kor., 1 drb vágó ökör
300—480 kor.	1 drb. vágó tehén 240—400 ökör
1 drb veres borju	42—60 kor. 1 drb. fél éves borju
70—100 kor., 1 drb egy éves borju	80—190 kor., 1 drb két éves borju
100—250 korona.	1 drb bizott sertés 120—122 kor., pár féléves sertés
38—06 kor., 1 pár egy éves sertés	72—90 kor. 1 pár két éves sertés
130—190 korona.	1 drb. igás ló 170—250 korona.
1 pár ökréből	80—100 gor., 1 pár tehénből 60—80 kor. 1 pár borjuból
10—12 kor., 1 pár lóből	30—36, korona.

Forgalmi kimutatás 1906. nov. 5—6. Tiszta buza körülbelül 3200 htl — Kétszeres buza 1000 hlt Rozs 1800 hlt Árpa 600 hlt Zab 750 hlt Tengeri 700 hlt burgonya 140 hlt.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 116 félhizott 164 drb 2 évestől feljebb 240 drb 1 éves 161 feljebb 200 Süldő 196 drb malacz 173 drb. Vagó marha 110 drb Jármos ökör 353 drb Felső tehén 460 drb borju 347 drb bivaly 14 drb juh és kecske 95 drb Ló 525 darab

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat, akik a naplár részére kéziratokat szántak, felkérjük sziveskedjenek dolgozataikat mielőbb beküldeni.

S. Gy. Hipermodern. Kerül onnan sokkal igazabb költsézet is.

Sz. B. Sort ejtünk rá.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel:

WALLERSTEIN FERENC.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

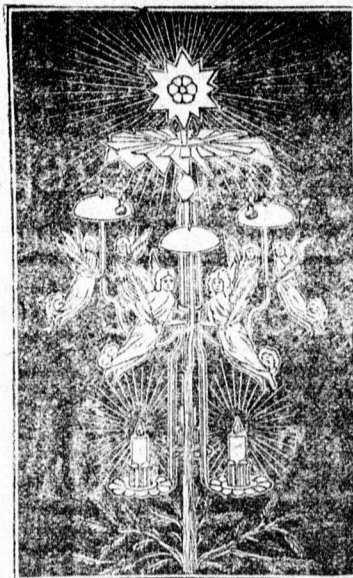
Ujdonság! Feltűnést keltő!

Csillogó karácsonyfa angyal csengő

6 aranyozott angyallal 30 centim. magas. Eltörhetetlen karácsonyfacsuc. **Pontos működésért kezeség!**

Legszebb és legújabb karácsonyfa dísz,

mely egy keresztény családban se hiányozzék.

A 3 gyertyalág által fejlesztett meleg levegőtől a hajtókerék forgásba jön és a rajta megerősített golyók a 3 csengőhöz verődnek, miáltal kellemes csengés keletkezik, mely ifjut és öreget ájtatos karácsonyi hangulatba ejt.

Ára, karton dobozzal és használati utasítással együtt az összeg beküldése mellett bérmentve.

K 1.50

3 drb — K 4.—
6 > — > 7.50
12 > — > 13.50

Utánvétellel 20 f. több.

Ha nem tetszik, pénz vissza!

Megrendelések ideje korán intézendők

Konrad János

első óragyárához Brűx 1885 sz. (Csehország.) 200 oldalas 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzéket kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldöm.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Kivállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Levéltejelek

számlák, falragaszok, ball meghívók, táncrendek, ellapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek,

gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Özv. Dr. Deákné

Fogtechnikus

A legjobb káikai porcellánból
zít

műfogakat,

végez minden ebbe vágó műveletet.

Laki: Nagyvárad Szilágyi-
Dezső u. 18.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tarti raktáron 3. legfeljebb 3.4 watt fogyasztással közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnék eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1.5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámák árak mellett

kaphatók A villamos mű javítása a elváltatja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzavit szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedély. Költségmentes legyen.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka
egy régióknak bizonyított háziszor, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényénél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyű és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K -80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Aranyoroszlánhoz“,

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Az 1906 évi december hó 1-én esedékes

4°/_o-os magyar koronajáradék

és 4°/_o-os magyar jelzalog sorsjegyek

s z e l v é n y e i t

már november 20-tól kezdve

minden levonás nélkül pénztárunknál beváltjuk.

Nagyvárad *takarékpénztár*

Nagyvárad.

Teleky utca.

Spitzer Testvérek

zöldfa-utcai kereskedők (Zöldfa-szálloda alatt) áru raktárát egy tömegben megvettük s a gyors lebonyolítás végett az árukat potom áron, rövid idő alatt elárusítjuk. Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Erdő-eladás.

A nagyváradai lat. szert. föltisztelendő Káptalan tulajdonát bépező, s Bihar-megyében fekvő ábriházi 9 k. hold, nagyméhesi 35 k. hold, urszádi 13 k. hold, szászfalvi 8 k. hold és gálósházi 23 k. hold kiterjedésű erdővágások földfeletti fatömege a f. évi november hó 20-án zárt irásbeli ajánlatok útján eladatik. A megajánlandó vételárnak legalább tíz százalékát tevő bántpénzzel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbbben a f. évi november hó 19-én d. e. 10 óráig alulírottához benyújtandók, ugyanott az eladási feltételek megtekinthetők és aláírandók.

Kelt: Nagyvárad, (Sal Ferenc u. 4. sz.) 1906. október hó 28-án.

Papp Imre, s. k.
urad, föltiszt.

Utánnyomás nem díjaztatik!

**Szőlő
oltvá-
nyok.**

Valamint az elmúlt években is a Küküllőmenti
ELSŐ SZŐLŐOLTVÁNYI TELEP

tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33.
Nagyküküllőmegye volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű, egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók: a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor, esernegé-bor és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kivánatra, képes árjegyzék számos elismerő levéllel, ingyen és bérmentve.

Igen tisztelt ismerőseimnek és

jóakaróimnak ezennel

tudomására adom, hogy mai napon a magyar műbutorgyár részv. társaságtól megváltam és külön helyiségben saját nevem alatt új

butoripar

vállalatot

létesíték, ahol működésemet az eddigénél sokkal tágabb téren fogom érvényesíthetni.

Midőn az igen tisztelt közönségnek eddigi támogatásért köszönetet mondok, kérem, hogy vállalatomat a jövőben is bizalmával megtisztelni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

Porjesz Herman.

Ismét

óriási szerencse Gaedickenél.

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utóbbi két sorsjátékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a mondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.

Csak az

utolsó két sorsjátékban

a következő főnyereményeket fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000 K.-t a 19406. számra

90.000	koronát	a	3148	számra.
60.000	"	"	3952	"
50.000	"	"	64714	"
30.000	"	"	42778	"
30.000	"	"	88837	"
25.000	"	"	15900	"
20.000	"	"	88000	"
15.000	"	"	43841	"
15.000	"	"	95793	"
15.000	"	"	115220	"
15.000	"	"	121497	"
15.000	"	"	97214	"
10.000	"	"	35828	"
10.000	"	"	71772	"
10.000	"	"	42529	"

A ki egy főnyereményhez akar jutni, az játszóék feltétlenül GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték, bebizonyíthatólag, a legtöbb főnyereményt.

Az I. osztály huzása már

november hó 22. és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész Egy fél Egy negyed Egy nyolczad sorsjegy
12.— 6.— 3.— 1.50 korona.

Minden vevőmnek postabefizetési lapot küldök, mely által pénzküldemények postadíjmentesen utalhatók át.

Vevőköröm sorsjátékról sorsjátékra nagyobbodik, mely körülmény fényes bizonyítéka annak, hogy gyűjtődém a lakosság minden rétegében közkedveltségnek örvend

Kisérelje meg egyszer szerencsését GAEDICKE szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre.

GAEDICKE bankház

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Hogy hívják?

Véletlenül függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsét, boldogságát megálaphatná! Talán anevezet mellett a s z t á l y s o r s j e g y s z á m egy nagyobb nyereménynyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzásokon. Tegyen szerencsekísérletet az itt közölt névsorban levő saját nagy családtagjának neve mellett számmal, mely CSAKIS

KISS KÁROLY ÉS TÁRSA

bankházában BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 13. kapható. me

KISS szerencsése NAGY!

Abel 8391	Barnabás 71106	Eleazár 22199	Géza 79305	Johanna 89625	Lóránt 108091	Oktaviua 8161	Szalvator 21070
Abrahám 13680	Bella 80099	Elemér 102748	Gida 58526	Jolán 124201	Lothar 68737	Olga 13663	Szerafin 22232
Adám 21522	Béla 73377	Eleonóra 23102	Gilbert 44738	Jónás 94220	Lőrincz 29462	Olivér 22260	Szeéna 102985
Adél 94933	Bencze 57501	Eliás 8158	Gizella 124019	Jonathán 90733	Luczia 490	Olympia 50636	Szidónia 90548
Adolf 510	Benedek 27983	Ella 100817	Gottfrid 8225	Jordán 89925	Luczian 16607	Orbán 102772	Szigfried 8199
Adorján 107685	Benjamin 80219	Elvira 21376	Guidó 39492	Józsa 8361	Ludmilla 23145	Oszkár 91332	Szilárd 14710
Adrián 91314	Benő 124263	Elza 96067	Gusztáv 108420	József 108019	Ludwig 108100	Uthelló 79328	Taksony 21514
Adrienne 88517	Bernát 86327	Emánuel 87043	Gyárfás 73209	Julián 91531	Lujza 94950	Othmár 29427	Tamás 100825
Agátha 91521	Berta 39493	Emil 90748	György 46943	Judith 94959	Lukács 89931	Ottília 16610	Taszió 64594
Agost 87013	Bertalan 2314	Emilia 124199	Györgyike 124374	Julia 90531	Lukrécia 20564	Ottó 750	Tekla 79316
Ágoston 124033	Bertold 46942	Emma 73217	Győző 52602	Juliska 92337	Magda 124459	Ottokár 22232	Teofil 56816
Agnes 8165	Bertram 29435	Emőd 50632	Gyula 38885	Juztina 102953	Magdolna 90701	Ödön 51340	Teodor 27104
Ákos 13664	Biri 82605	Endre 29434	Gyuri 78458	Jutka 96060	Malvin 88007	Orzsi 71801	Teréz 39555
Aladár 21367	Blanka 108092	Erasmus 8308	Habakuk 8369	Kajetán 90828	Manfréd 5203	Pál 39572	Teréz 51334
Alajos 74987	Bódog 73213	Erna 109469	Hajnalka 100875	Kálmán 93339	Manó 93334	Paula 124397	Terka 102167
Albán 87031	Bogdán 51347	Ernesztin 22167	Hedvig 91329	Kamil 106161	Marczel 200851	Paulin 85674	Tibor 22244
Allbert 29576	Boldizsár 37780	Ernő 34078	Heléna 92347	Karolina 91945	Margit 22216	Pepi 37786	Tihamér 12708
Albin 73333	Bonifác 16606	Ervin 108078	Henrik 99069	Károly 90549	Mária 73314	Péter 26330	Tinka 627
Albrecht 108101	Borbála 21958	Erzsébet 84231	Herman 107649	Katalin 56349	Mariska 39593	Piroska 16605	Titus 91503
Alfonz 8252	Boriska 108043	Eszter 45599	Henrietta 90447	Katarina 92321	Márk 520	Pista 13668	Tivadar 108073
Afréd 20074	Böske 8217	Etel 105986	Hilár 89963	Kázmér 108074	Márkus 13666	Pongrácz 78846	Timon 21393
Alice 13773	Beatrix 21510	Eufrozina 124041	Hilda 91505	Kelemen 94931	Márta 21372	Ráchel 124109	Todor 60084
Amália 22973	Camilia 13613	Eugénia 73332	Hubert 87533	Keresztély 79112	Martin 100478	Rafael 68004	Ulrik 44717
Ambrus 108077	Carolina 124467	Eva 4220	Hugó 124071	Klára 102986	Márton 99663	Regina 27179	Urbán 29161
Andor 51240	Czeczília 39741	Ezsaiás 108410	Humbert 5436	Klotild 91516	Máté 86340	René 13271	Valentin 13655
András 68008	Czézár 26560	Fábián 21633	Ibolyka 73366	Kolozs 94942	Matild 91502	Rezső 20191	Valér 22203
Angelika 44724	Cziril 73399	Fanni 20069	Ildá 54442	Konrád 79155	Mátyás 102746	Richárd 738	Valéria 124420
Anna 27108	Clement 124283	Farkas 107651	Ignác 107691	Konstatin 108015	Maxim 8145	Róbert 22153	Vazul 44746
Antal 695	Constant 21065	Felicia 21519	Ilka 8219	Kornél 92322	Melania 22283	Rókus 107241	Venczel 29375
Andor 14729	Córa 20059	Félix 8148	Illés 54723	Kornélia 96069	Melinda 16513	Róland 86336	Vendel 51350
Antónia 93338	Cornélia 71813	Ferdinán 100850	Ilma 84247	Kriszta 92480	Melitta 90487	Román 39500	Verona 73330
Arank 108072	Cristian 29580	Ferencz 93397	Ilna 73387	Krisztóf 92488	Menyhért 93674	Romeo 5111	Vidor 100485
Arisztid 91340	Dániel 70489	Flóra 88132	Imre 124245	Krisztina 90754	Miczi 86706	Róza 100805	Viktor 90713
Armand 87019	Dávid 84005	Flórián 124223	ipoly 79337	Lajos 92326	Mihály 46949	Rozália 73351	Viktoria 8153
Armin 48132	Demeter 108055	Flóris 106187	Incze 56812	László 90712	Miklós 58583	Rozina 40628	Vilma 13669
Arnold 102291	Demjén 72787	Flóris 9816	Iren 74137	Laura 96070	Miksa 107652	Rózsika 34077	Vilmos 93335
Aron 22226	Dénes 67375	Fodor 82116	Irma 100343	Lázár 27178	Milán 124485	Rudolf 79125	Vincze 16881
Arpád 8319	Dezso 79332	Franciska 106072	István 22156	Lea 124453	Mór 81544	Salamon 44720	Vrtil 21930
Arthur 67690	Domokos 54113	Frida 50640	Iván 8322	Lehel 54745	Móricz 10500	Sámson 102781	Virginia 102873
Arzén 34093	Donáth 39490	Fridrika 79344	Ivor 124401	Lenár 8287	Mózés 22198	Samu 94988	Walter 93388
Attila 84000	Dóra 58104	Frigyes 40643	Izabella 24794	Lenke 78310	Nánczi 4215	Sámuel 73324	Wilhelmin 88174
Augusztá 57547	Dorottya 107248	Fülöp 5206	Izidor 54755	Leó 67610	Nándor 80146	Sándor 667	Wladimir 27997
Aurél 102905	Döme 21371	Gábor 13643	Izor 107665	Leontin 54776	Nárcisz 46913	Sári 13574	Wolfram 56051
Aurélia 94991	Dömötör 13654	Gábor 22266	Izsák 73338	Leonora 107650	Natália 29196	Sarolta 20653	Zachariás 39587
Balázs 89976	Eberhard 22161	Gábrilla 100890	Izsó 24800	Leopold 73391	Náthán 108066	Sebestyén 22159	Zádor 794
Bálint 79343	Edith 60083	Gáspár 93344	Jakab 8189	Lidia 5208	Nelli 99063	Simon 80867	Zoltán 102922
Baltazár 29382	Ede 124453	Gebhard 88033	Janka 108194	Lina 106189	Neszi 87046	Soma 39449	Zseni 23001
Bandi 102819	Eduárd 8396	Gedeon 96064	János 29575	Lipót 90726	Netti 102794	Stefánia 90888	Zsigmond 8368
Barbara 22291	Edwin 20059	Gellért 20554	Jenő 54712	Livia 92495	Nna 8142	Szabolcs 124378	Zsófia 90845
	Elek 51337	Gertrud 13693	Joachim 106176	Lorencz 90677	Norbert 12724	Szaniszló 94915	Zsuzsanna 88117

A szives megrendeléseket posta fordultával kerjük, hogy a kívánt szám időközben el ne adassék.

Az eddigi huzásoknál szerencsénk volt már

háromszor a jutalmat és a legnagyobb főnyereményt **600,000** koronát — **1.800,000**
400,000 koronát — **400,000**

Összesen **4** sorsjegyre **2.200,000** koronát vevőinknek kifizetni.

A nagy. kir. szab. osztálysorsjáték FŐELÁRUSÍTÓ HELYE:

Kiss Károly és Társa BUDAPEST, Kossuth-utca 13.

Fióküzletek: Erzsébet-körút 22. Vác-körút 5.

A XIX. sorsjáték első osztályának huzása már **NOV. 22, 23-án** lesz.

Tessék kívágni és czímünkre beküldeni.
M E G R E N D E L É S.
Kiss Károly és Társa Bankháza,
Budapest IV., Kossuth Lajos-utca 13.
Sziveskedjék nekem a XIX. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet hivatalos tervet és huzás után hivatalos nyereményjegyzéket küldeni. (mellékelve bélyegeken küldöm. egyidejűleg postautalványon küldöm. kérem utánvételezni. (A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni.)

A sorsjegy árát **kor. fill.**
Pontos Név:
Lakhely, utca, házzám
czím: Utolsó posta (megye)

Az I. oszt. sorsjegyek árai:
Egy nyolczad 1 > K.50
Egy negyed 3 > —
Egy fél 6 > —
Egy egész 12 > —

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvétetnek a

“TISZANTÚL”

kiadóhivatalában.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiú
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Ö cs. és apost. kir. Felsőháznak legfelső elhatározása folytán
A közös katonai jótékony célokra szánt

XXV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.389
nyereményt tartalmaz készpénzben 512.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1906. december 20-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vorderer Zollamtstrasse 7. sz. a.
továbbá a lottógyűjtődékekben, dobánytözsdekben, adó-, posta-távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb.
kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatkak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Új varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényei-
nek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemű férfi, női és gyermek
fehérnemű varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki *Alkalmi*
Áruházamban igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet
vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és *eddig még nem létezett* olcsó árban
készítettem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből,
hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kíván-
ságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állitá-
som valódiságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel, az Alkalmi Árnház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentes üzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

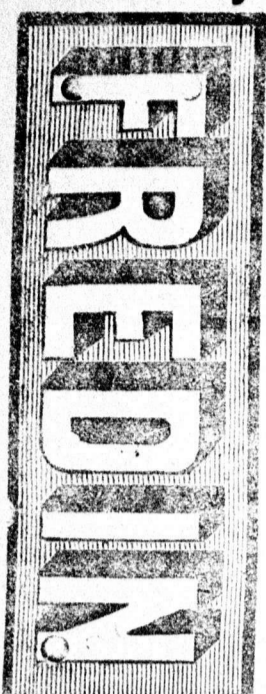
cipő és csizma

készitményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Kérjen
csak
Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek
Különösen ajánlható
Boxcalf-, Oscaria
Chev- és Laxnareck
cipőknek.
BÉCS, X.II

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

a

"TISZÁNTUL,"

Kiadóhivatalában.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sar-
kán levő 1-ső számú, három utcára
néző sarok ház, hol ma szálloda és ven-
dégio van, tehermentesen szabad kézből
eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Pénz!

Olcsó
tőketörlesztéses
kölesönöket

10-75
évre folyósít, ugyszintén régi drá-
gább kamatu kölesönöket kicserél
convertál) a lehető legrövidebb idő
alatt

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy
bérletét a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finan-
cirozza

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.
Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424

TÖRÖK

SZERENCSEJE

ÖRÖK.

Felfilmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 27
millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyraesült vevőink-
nek; ezek között a 2 legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyereményt
a legnagyobb **400.000**

továbbá 5 a 100.000, 3 a 90.000, 3 a 80.000, 3 a 70.000
4 a 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000
15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500
koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen
részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 19-ik új 125.000 sorsjegyre 62.500 pénznyeremény
magyar osztálysorsjátékban jut

és összesen 16 millió 457.000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000** korona.

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 2 a 90.000
2 a 80.000, 2 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 3 a 40.000, 3 a 30.000, 6 a 25.000
9 a 20.000, 13 a 15.000, 44 a 10.000 és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

eredeti sorsjegy	frt. — 75 vagy kor. 1.50	eredeti sorsjegy	frt. 1.50 vagy 3 kor.
"	" " 3.— " " 6.—	"	" " 6 — " 12. "

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

1. évi november hó 11-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ÉS TSA

— Sürgőnyezim: —
Törökek, Budapest.

BANKHÁZA BUDAPEST.

— Sürgőnyezim: —
Törökek, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruháza osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Szervita-tér 3 a.

I. fiók: Váci-körut 4 a.

II. fiók: Teréz-körut 46 a.

III. fiók: Múzeum-körut 11 a.